

Дзвоник

№79

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 6 рік видання, жовтень, 2013 рік

Dzvonuk (Clopotel)

№ 79, 2013 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzvonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Олександр ОЛЕСЬ

Ліс восени

Давно вже скошені лани,
Стоять степи похило,
А в лісі, в лісі восени
Так любо ще, так мило.

На липах листя золоте
Тріпоче понад вами,
Неначе знову ліс цвіте
Осіnnими квітками.

Там наче макові квітки
На гілці зайнялися,
Там наче жовті нагідки
Промінням пройнялися.

Тут в росах квіти лісові,
Там струмені прозорі,
Ось куш біліє на траві,
Як шум на синім морі.

Там шпак доспіває пісні,
Всю душу виливає,
Якісь брехеньки голосні
Сорока розпускає.

Ось жовтий лист на зайця впав,
І заць стрепенувся,
Схопивсь, на задні лапки став
І вбік кудись метнувся.

Он ледве чутно ходить лис.
То зникне між травою,
То вгору дивиться кудись
І крутить головою.

А вколо листя золоте
Тріпоче понад нами,
Неначе вдруге ліс цвіте
Осіnnими квітками.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XXV

На душі було невтішно, а в голові легкий туман чи то зневіри та розчарування, а чи сум'ятливої загадковості, навіяної Павутинчиними неясними недомовками, якими вона щоразу пересікала його упевненість. Сидів на зосенілій траві й блукав помутнілим зором по жевріючому обрію. Сонце ще горіло присмерково, та Петрусь знав, що недовго йому ще слати на землю свою благодать, яка, здавалось, хвильку за хвилькою прозолочує його душу, одсуваючи з неї назбирану тісноту, що насотилася й чалила довір'я. Він спрагло всотував довколишню тишу і вже спокійним зором споглядав довкілля, збираючись думками. Стояла безкрая тиша, і він раптом одкрив для себе, що ніби перенісся в зовсім інший край. Ще недавно обрій ледь палахкотів, а зараз прояснів і загадково просвітлився. Довкруг буйніла жовтогаряча осіння пора. Од різнобарв'я аж у очах рябіло, будило охоту зирватися на ноги і побігти навмання, викрикуючи шалену радість. І всюди, аж до памороки, буйніе гриб'ячий дух. І сонце пахне п'ярко

грибами, звисаючи над обрієм ржавою шапочкою гриба. Хоч уже на перекаці, воно щедро хлюпає золотими хвилями, свіже й привітне, наповнюючи душу неспокійним сподіванням.

– Тож яка це осінь? – запитав Павутинку лагідним голосом, сам дивуючись, куди звітрилась його ще недавня недовіра.

– А яка може бути? Осінь як осінь, – сам бачиш, – відказала спокійно, наче дотепер нічого незвичайного не сталося. І Петрусь відчув, як від її слів щось по-осінньому тепле й заспокійливе вкраплюється в його душу.

– А я гадав, що вона сьогоріч незвичайна.

– Хіба я знаю? У мій вік уже нелегко одрізниш, що і як. Стара я і забудькувата. Добре, коли молодий, а моє вже давно відгуло. Як весняний грім.

Петрусь мовчав, мов ошелешений. Не знаходив розумного слова і, щоб врятуватися зі

скрути, мовив тихо-претихо:

– Гаразд, ходімо, а там ще побачимо, що нас очікує.

– А що ще може статися?

– Я не знаю, та переконаний, що вам відомо.

– Он путівець перед нами, він сам приведе нас туди. Дорога недалеко, а там уже братова садиба і грибна поляна. Не знаю, як тобі, але я відчуваю її подих. І твою радість теж.

Петрусь втішився Павутинчиними словами і зразу ж рішився іти далі. Знесилений, ледве переставляв ногу за ногою, та не втрачав завзяття. Та ще підбадьорювало те, що з

кожним кроком дедалі виразніше вичітковувалась садиба, а поруч з нею височезні смереки, які вражали своєю потемнілою осінньою смутою. Вколо стояла непорушна тиха-претиха передвечірня сутінь. Ніде жодного писку, жодного погуку. Тільки він з Павутинкою знемагають цей путівець, не знаючи, куди дійдуть і що їх очідає.

Дорога виявилася на диво недовгою. І обривалася вона несподівано перед вузьким, без перил, підвісним на товстих д्रो-тяних тросах містком, що звисав над ледь жебаніючим маловодним потоком, чистим, аж камінці можна було розгледіти на його дні.

– Ось і дійшли нарешті. Та насамперед треба поміркувати, як маємо робити.

– Що ж тут мудрувати? Треба перейти місток, за ним же братова садиба.

– Це правда. Тож я переберусь потойбіч, підхоплена леготом, а ти доберешся через місток.

– Звичайно. Я так і зрозумів, – мовив Петрусь, радий, що нарешті все скінчиться і він побачить омріяні гриби.

– Не радій передчасно, бо місток цей незвичний.

І Павутинка полетіла на легкому повію, що дихав із лісу.

Людмила ДОРОШ

Знахідка в парку

Настала золота осінь. Сади й парки запалали жовтими, червоними й багряними барвами. У повітрі – запах прив'ялого листя, вночі примороженого холодом, а вдень – припеченого ще гарячим сонечком. Для Сергійка дорога до школи стала справжнім задоволенням і пригодою. Йде, підкидаючи ногами золотавий килимок опалого листя, збирає каштани і жбурляє ними разом з друзями, змагаючись, хто кине далі. А як зустріне по дорозі велику купу зібраного листя – то кидається в неї, вдаючи, що то жовте бездонне море, а він – безстрашний умілий плавець.

Ось і сьогодні, повертаючись з хлопчиками додому, вони бігали по парку, бавилися листям. І хоча мама й сварила Сергійка, що той приходив додому повний порошу від опалого листя, ну не міг він утриматися від тих манливих куп! Ось і тепер, побачивши одну величезну, він, розкинувши руки в боки, упав на неї і занурився майже з головою в ту шарудячу величезну подушку. Розводячи руками, Сергійко «плив» жовтим морем, як раптом... його рука відчула щось тепле, м'якеньке.

Сергійка аж перетрусило. «Ой, лишенько, що ж то може бути? Мабуть, пацюк!» – з огидою подумав хлопчик і хотів уже втікати звідти, як почувся тонесенький жалібний писк. Сергійко насторожився, прислухався – наче не схоже на писк пацюка. Повагався хвилю-дві, але цікавість перемогла, і він потихеньку почав розгортати листя. А там... малесеньке руде кошенятко, таке маленьке і немичне, що, мабуть, могло вміститися в маленькій долоні хлопчика. Мабуть, йому було не більше двох тижнів, тому що його сині мутні оченята були ледь відкриті. Мале подивилося на Сергійка, і невідомо, чи воно побачило нагнутого над ним хлопчика, чи відчуло доброту в його дитячому погляді, але воно шосили почало плакати.

«Що ж мені робити з ним, – розгубився хлопчик, – адже мама не дозволить мені залишити його у нас, бо квартира, як каже вона, – не для тварин, це не хата із двором, де їх можна тримати».

А тут і хлопці прибігли на жалібний крик кошенятки.

– Що ти будеш з ним робити? – запитали хлопці свого друга.

– Не знаю... – сумно відповів той, а рука вже потягнулася до малого найди і почала гладити його по голівці, намагаючись заспокоїти.

Мабуть, тепло його рук все-таки заспокоїло його трішки, бо воно притихло.

– Лиши тут, може, його знайде якась кішка і усиновить, – запропонував Володя.

– А якщо його спершу знайдуть собаки і розірвуть? Або воно замерзне вночі, або помре з голоду? – Сергійко не міг залишити з байдужістю кошеня просто так у парку серед листя.

– Ми теж не можемо його взяти додому, нам не дозволяють батьки, – мовили йому хлопці. – Ти знайшов – ти і вирішуй, що з ним робити.

І ось Сергійко вже вдома. Мама відчинила двері і відразу ж зрозуміла, що з її сином щось трапилося. Він винувато і жалісливо дивився на неї, ледь не плачучи.

– Мамо, ну не міг я його лишити просто посеред дороги, – задрижав Сергійковий голос, коли він простягнув перед мамою свого картуза, у якому мирно спало крихітне кошеня.

А воно немов відчуло, що в цей момент вирішується вся його доля: відкрило свої оченята і заплакало так сумно і жалісливо...

– Доглядатимеш за ним, годуватимеш і вчитимеш його гарно поводитися? – запитала мама сина, а у самої серце теж защеміло від жалю.

– Так, мамо, так! – його обличчя аж засяяло від такої несподіваної радості. – Ти не матимеш з ним клопоту, я займуся геть усім!

Минали дні. Сергійко годував малого з піпетки теплим молочком, прибирав за ним, а коли воно піросло – навчив його ходити у пісочок. Мама була задоволена сином, адже він дійсно дотримався свого слова і піклувався за котиком так старанно, що вона навіть змінила своє переконання про те, що тваринам не місце в хаті. А ще її серце зігрівала тепла думка, що її син виріс відповідальною і чуйною людиною, а це ж – найголовніше.

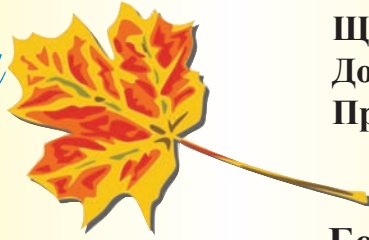

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

Осінні дарунки

Наталочка-школярочка
 Вже ростом немала.
 Вона цієї осені
 У перший клас пішла.
 В дарунок першокласниці
 Щасливий день приніс
 І яблука-антонівки,
 І мідний цвіт беріз.
 Навкруг сади пишалися
 У зелені, в красі.
 Школярка дарувала
 Свої гостинці всім.
 Вона ішла веселою
 По росяній землі.
 І з нею привіталися
 Курлики- журавлі.
 До неї посміхалися
 Дорослі й школярі.
 Вона ж про них читала
 В своєму букварі.
 Про їхню дружбу щирю,
 Про школу, рідний дім
 Школярочка напише
 У зошиті своїм.

Леонід КЛЬОСОВ

Пізня осінь

Ой, гуляє Осінь, та виграла.
 Пожовтіли листячка і трава.
 Закотилось сонечко за хмарки,
 Сиротіють яблуні і ярки.

Віє прохолодою навкруги,
 Пришерхають скалками береги.
 Заховались Зайчики під кущі, –

Хай дерева вмиються у дощі.
 Зиму нам чистенькими зустрічать,
 Щоб мороз і віхолу обвінчать,
 До Зими-весіллячка саночки
 Приготуйте загоді, діточки.

Богдан ГІРСЬКИЙ

Я збираюся до школи

Я збираюся до школи,
 Вже немало знаю слів.
 Вчить матусенька поволі,
 Щоб читати я умів.
 Букву Б – бабуся вчила,
 Букву Т – татусьо наш,
 Букву М – матуся мила,
 Букву Д – дідусь Панас.
 Букву О-ля сам знайшов я –
 То сестриччине ім'я.
 Буква В – Україна, воля,
 С – то вся сім'я.
 Сам стараюся шукати
 Хоч би букву в день одну.
 Вчусь докупочки складати:
 Ма-ма, баб-ця і ді-дусь.
 Щоб в житті чогось навчитись,
 Не соромити рідню, –
 Вчуся також я числити,
 Рахувати, ох, люблю!
 Два горішки й три горішки,
 Тож у сумі буде п'ять,
 Так щодень поволі, трішки,
 Я навчився рахувать.
 А тепер уже без бабці
 І без мами й дідуся
 Порахую в хаті тапці,
 Усі гривні в татуся.
 Я збираюся до школи
 Й так чекаю того дня!
 Вчить мене, хоча й поволі,
 Наша згідна вся сім'я.

Марія ЧУБІКА

Всміхнувся жовтень листям золотим

І так красень-жовтень узяв віжки у свої руки і правицею ступив у наш край. Після вересневих майже щоденних дощів появилася сонечко, таке бажане сонечко. Воно ліниво котилося над Магурою, усміхаючись до жителів нашого маленького села.

Хоча вже не нагрівало так сильно, все ж таки дні були приємні, і ми з учнями вирішили піди в екскурсію. І ось одного дня ми вирушили в напрямку Плішивок. Попереду височіла Магура, дерева якої вже почали одягатися у жовто-золотаві шати. З-поміж зелених листочків до нас усміхалися і жовті-жовті, немов золоті. Вони були окрасою Магури, а вона стояла горда, мов добрий сторож села.

На полі вуйка Гріжака був викопаний давним-давно глибокий ривчак, у якому завжди жило багато жаб. Від весни до осені тут весело квакали вони, немов проводили щоденний музичний фестиваль.

Діти потихеньку наблизилися до ривчака, щоб не сполохати їх, але скоро підбігли до мене і сказали:

– Пані вчителько, а тут вже немає жаб. Вони кудись зникли або померли.

– Ні, діточки, я вам поясню: тому що наближаються морози, холодні зимні дні, вони занурилися у мул, який знаходиться на дні болота, і там спатимуть аж до весни. Тоді ми почуємо знову їхнє веселе квакання.

Василько не хотючи ступив на високий мурашник і тоді Михайлик зробив йому зауваження:

– Будь обережним! Ти розтопчеш маленьких мурашечок! А вони знищують шкідників лісу.

– Ой, я не хотів, пробачте. Я знаю, що вони є добрими санітарами лісу, – сумно мовив хлопець.

– Не переживай, Васильку. Я скажу вам, а ви запам'ятайте, що тепер у мурашнику, що тут на поверхні, вже немає цих малих істот. Вони переселилися під землю, а входи в цей мурашник закрили. Так що Василько не розтоптав жодної мурашки.

– Вони теж будуть спати до весни? – запитала, немов защебетала, Оленка-пер-

шокласниця.

– Так, вони будуть спати, а також і їжачки будуть спати, бо за літо всі вони назбирають багато жиру і тому їхній організм не потребує іншої їжі, – пояснила я.

– А білочка теж спить? – запитав Юрасик.

– Ні, білочка живиться взимку різним насінням, лісовими горішками і великими горіхами, які заздалегідь заготовляє у своєму дуплі. Також вони прибігають аж до села, щоб знайти горіхи на горищах хат, – пояснила я.

– Так, це правда, одна маленька руда білочка часто бувала в бабусі на горищі і ми знаходили там порожні шкаралупи з-під горіхів, – мовила Анночка.

– Зайчики, як і білочки, зимою шукають собі поживу: сухого сінця, гризуть тоненькі гілки кущів, – сказала Марічка-четвертокласниця.

– А я ще знаю, що вони зимою змінюють свою сіру шубку на білу, як сніг, щоб їх не запримітили вовки, – додав Іванко.

– Дивіться, дивіться, як пташки дзьобають яблука, – весело закричала Оксанка, коли вони зайшли до Друлякового поля, на якому було багато фруктових дерев зі ще не зібраними плодами.

Всі повернули голови у той напрямок і мовчки дивилися, як зграя горобчиків ласує великими стиглими йонатанами.

– Діточки, це горобчики, вони, як і синички, ворони, сороки, не відлітають від нас у теплі краї, – пояснила я і запитала: – Ану, хто з вас пам'ятає, як називаються ті птахи, які не відлітають від нас на зиму?

Кілька дзвінких голосів крикнули:

– Зимуючі, зимуючі!

– Молодці! Бачу, діточки, ви не забули, – похвалила я дітей.

Далі ми пішли полем і біля пнів, що залишилися від дерев, знайшли багато опеньків.

– Я знайшов найбільше від усіх, – мовив Василько і показав свою торбинку, вщерть наповнену молодими грибами.

– Я теж, я теж, – весело кричали діти.

Поверталися змучені, але задоволені таким цікавим днем.

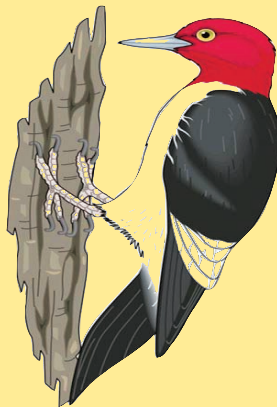

АБЕТКА

від Олексія КОНОНЕНКА

Дд

Зз

– Дятле, дятле! Добрий день!
Дуб здоровий, не впаде?
Дятел дзьобом дріботить:
– Двісті років буде жить!

Зажурився заєць-тато –
Заблукали зайченята!
Зайчику, не треба сліз,
Зубр на спині їх привіз.

Ее

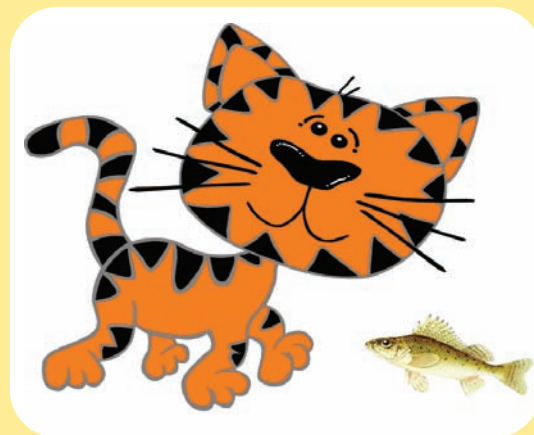
Йй

Ефа плазує в гарячих пісках,
Ефа в колючих живе чагарях,
Ефа гостей зустрічає не гречно...
Ефа – отруйна змія небезпечна.

Йосип кошеня гукав,
Йодом ранку лікував:
– Йод пекучий, пострибай,
Йорж колючий, не чіпай.

Ее

Єнот навчав синка єнота:
– Є в лісі річка і болото,
Є мисливець – він полює,
Є лісник – він ліс пильнує.

Михайло ТРАЙСТА

Тригоди лісових друзів

1. Лист із Африки

Одного осіннього сонячного післяобіду, коли в лісу завмерло все, бо кожний собі хрпів у соїї хатині, тільки вітерець ліниво колихав травкою і раз у раз шумів поміж дубовими гілками, приспівуючи за дзюрчанням швиденького потічка, який перетинав лісову поляну на дві половини, так що звірі називали себе лівобержними та правобержними і часто сварилися над цим, бо одні з них говорили, що слід називати себе лівобержними та правобержними за течією потічка, інші навпаки говорили, що напротив течії потічка. І так що всі вони були і правобержними і лівобержними, бо отак вирішив їхній лісовий цар Ведмідь Бурмило Заспаний, син Бурмила Тихого, внук Бурмила Доброго і правнук Бурмила Славного.

Та цей післяполудневий спокій порушив старий листоноша Дятель Яків, який розстукав по всьому лісу, що прибув лист аж із самої Африки!

– З Африки? – здивувався Ведмідь Бурмило Добрий.

– Де та Африка? – завив Вовк Карпо Швидкий.

– Щось про такий край я не чував, – хитро облизав губи Лис Микита Хитрий.

– Що то за Африка? – рюхнув сердито Кабан Данило Іклатий.

– Африка!.. – покотився клубком по лісу страх.

– Аفر-р-рика?! – перелякався Заєць Сидір Боягуз і пострибав, щоб застерегти свій заячий рід.

– Африква-ква, – заквакали жаби, стрибаючи у воду.

– Афріквіц-квіц, – шубовснулись по своїх норах польові миші.

– Афрікар-кар, – закаркали ворони.

– Афрі-фрїть-фрїть, – зафрїтькали та зацвірінькали лісові пташечки, ховаючись по своїх гніздечках.

– Аврикаш-ш-ш... – зашуміло дубове поживкле листячко, а за ним лісова травичка і вода в потічку.

– Африка, – байдуже повторив їжак Панас Голка, але про всяк випадок згорнувся в клубок. Тільки старий Олень Семен Рогатий, хитро

посміхаючись, скубав спокійно поживклу осінню травку.

– Вуйку Семене! – підстрибнуло до нього малюсінке дике Козенятко Тимофійко. – Вуйку Семене!..

– Що таке, дитино? – запитав спокійним голосом Олень.

– Ви чули?.. Афлика!

– Чув, дитино, чув.

– І вам не стлашно? – здивувалось Козеня.

– Не страшно, і тобі, Тимофійку, нема чого лякатись, – заспокоїв його.

– Не тлеба кажете, а хіба Афлика не страшна?..

– Ге, та воно як для кого, але для нас Африка не страшна.

– А сцо воно таке Афлика?

– Та це, дитино, далекий-предалекий край, у якому живе багато різних звірів, які виявляються нашими далекими родичами. Колись я тобі розкажу про Африку та про її звірів, а тепер іди та скажи всім, кого стрінеш, що нема чого лякатись.

Веселеньке Козенятко поскакало собі, а тут із куца на нього кричить Зайчатко Вітька:

– Тимофійку, бережись, бо йде Афлика!

– Ге, – гегекнуло козенятко. –

Афлика не стлашна, нема чого лякатись, то клай таки далекий-пледалекий.

– А ти звідки знаєш, хіба лозумієшся на Афлиці? – здивувалось козенятко.

– Та вуйко Олень Семен Логатий казали, – гордо відповів Тимофійко, бо всі знали, що наймудрішого за Семена Рогатого немає на весь ліс, бо недаремно він народився і виріс у місті в зоопарку, де всякого видав, всякого чував і мабуть і про ту «Афлику» чув.

– Та кажеш, Тимофійку, сцо не стлашна та Афлика? – перепитало зайча.

– Та де? – махнуло хвостиком козенятко. – Ходім лозкажемо всім, бо ади як поховались від стлаху.

– Ходімо! – погодилось зайчатко і обидвоє малят пострибали підспівуючи:

Хі, хі, хі – ха, ха, ха...

Афлика нам не стлашна!

(Далі буде)

Ірина МОЙСЕЙ

Разом краще!

Їх було дванадцять. Дванадцять братиків, з одного боку дуже схожих, бо всі вони були одного росту, а з іншого – дуже різних, бо всі були різних кольорів. А жили вони в гарній кольоровій коробці, на якій писало «Кольорові олівці» і яка стояла на полиці магазину. Їх часто брали в руки, розглядали, і олівці знали, що всім подобаються, а ще помічали, як загораються очі дітей, коли ті їх розглядають. Одним словом, жилось їм в магазині непогано, і все було б добре, якби одного дня поруч з коробкою олівців на полицю не поставили великий гарний Альбом. «Ой, він же нас заті-няє!» – зойкнув Жовтий олівець.

«Тепер коло такого здоровила нас ніхто і помічати не буде!» – забідкався Синій. Сусід, схоже, не хотів сперечатися з братами-олівцями, мовчки стояв на полиці, пишаючись своїми кольоровими обкладинками. Та коли один із покупців попросив подивитися на нього і, розглядаючи, полистав, олівці запримітили, що він всередині... порожній. Тобто, не те, щоб зовсім порожній, в ньому було багато аркушів, але всі вони були білі-білі, чисті, одним словом – порожні. «Ти ба? – захотів Червоний олівець. – Такий великий, такий гордий. А всередині що?» «А всередині – пшик!» – підхопив Зелений, і кольорові братики дружно засміялись. З того дня для Альбома почалось справжнє пекло. Олівці не минали жодної нагоди понасміхатися над ним.

Одного дня в магазин зайшла дівчинка. Спочатку вона оглянула Альбом, потім взяла в руки коробку з олівцями. Далі їх разом склали в один пакуночок і зав'язали гарним бантиком. Олівцям зовсім не сподобалось, що вони опинилися отак, майже «в обіймах» з Альбомом, але схвильовані невідомим, принишкли і ніяк не виразили своє незадоволення. Через якийсь час їх вийняли з пакунка, але вже не дівчинка, а маленький хлопчик. Довкола нього – багато людей, шумно, весело.

Опинившись на столі, знову ж поряд з Альбомом, олівці почали визирати з коробки. «Де це ми?» – дивувався Жовтий. «Куди ж ми потрапили?» – запитав Синій. «На день народження!» – почули чийсь незнайомий голос. Це відповіла їм рожева Лінійка, яка лежала на столі неподалік. «Ой, нас запросили на день народження! Ми – гості!» – весело загомоніли олівці. «Ви не гості, ви – подарунок!» – проскрипіла стиральна Гумка. «Так, так, це вас подарувала сестричка своєму братику», –

підтвердила Лінійка. «Ну нас, то зрозуміло! Ми ось які гарні, кольорові. А його чому подарували?» – закивали олівці в бік Альбому, на що той тільки зітхнув. «А чому це ви так не ладите?» – здивувалася Лінійка. «Нічого, це не надовго...» – хитро посміхнулася Гумка.

Наступного ранку хлопчик підбіг до столу, вхопив коробку з олівцями і кудись помчав. «Ура, ми найкращі! Він нас вибрав гратися!» – вже з дверей радісно вигуквали олівці. «Дурненькі...» – знову хитро посміхнулася Гумка. Через якийсь час хлопчик повернувся з олівцями,

тільки тепер вони виглядали дещо інакше. Тепер їхні верхівки були заточені в гладенькі конуси. «Ось які ми тепер! Модні!» – гордились вони, коли хлопчик виклав їх із коробки на стіл. «Навіщо тобі він?» – загукав Синій, коли хлопчик взяв у руки Альбом. «Чекай, чекай, зараз побачить, що в ньому нічого цікавого нема», – злорадно промовив Зелений.

На подив олівців хлопчик не виявив жодного розчарування, відкривши Альбом. Він поклав його перед собою, погладив чистий білий аркуш і взяв Жовтого олівця. Незабаром у верхньому кутику аркуша з'явилось сонечко. Далі хлопчик взяв Зеленого – і на аркуші «виросла» трава, Червоного – і зацвіли квіти. Спочатку олівці були приголомшені подіями, потім почали звикати, а згодом їм почала подобатись така забава. «І я, і я хочу!» – гукав Синій. Хлопчик взяв його – і засиніло небо.

Коли малюнок був закінчений, хлопчик акуратно склав олівці в коробку, закрив Альбом і побіг кудись. «Ну, як вам така гра?» – спитала Лінійка. «Не погано...» – тихо відповіли олівці. «Бачите, ви ж казали, що в Альбомі нема нічого цікавого. А тепер он який малюнок в ньому», – з докором промовила Гумка. «Дуже гарний, але то я не сам, – скромно сказав Альбом, – то ми разом...» «Правильно, разом! – підтвердила Гумка. – Тільки разом ви можете бути цікаві. Бо що ще робити з олівцями, як не малювати? І з Альбомом – те ж саме».

З тих пір братики-олівці і Альбом стали нерозлучними друзями. Кожного дня вони гралися разом з хлопчиком. На аркушах з'являлися нові малюнки: звірята і пташки, рибки і жабки, дерева і квіти, літаки і машини, деколи навіть таке, що й вони самі не знали, що то є, але їм все одно подобалось. А інколи в їхніх забавах брали участь і Гумка з Лінійкою.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

(Продовження з попереднього номера)

Розплющив Кося очі, дивиться – лежать вони у лісі, під дубом край галявини, неподалік від школи.

– Ой!

– От вам і «ой»!.. Привіт! – почувся знайомий голос. Дивляться вони – а з-під торішнього листа лісовичок Боровичок визирає, усміхається.

– Ой, здрастуйте! Так це ми додому повернулися?! Як же... як же це сталося? – радісно Кося до нього.

– «Як-як!..» Дуже просто. Маленькими ви зробилися, тому що плакали (від сліз усі меншають). А щоб знову стати великими, треба вам було сміятися (від сміху більшають усі). Тільки сміх врятувати вас міг, назад з Павутинії повернути, чарів Ледарила позбутися, вірус-ледачирус вигнати.

– Ой, а де ж це грайлик? – стрепенувся Кося, а за ним і всі інші.

– «Де-де!..» Там. Маленьким лишився. Я ж казав – грайлики маленькі, простим оком їх і не побачиш...

І тут Кося раптом згадав... Згадав, як зітхнув тоді грайлик, коли вони залишали палац Хропулії. І зрозумів зараз Кося, чого-то він зітхнув. Грайлик знав, що вони вже збільшуються і скоро знову стануть великими. А він залишиться маленьким. І йому сумно було розлучатися, бо він подружився з ними. Грався, як з рівними. А тепер знову вони його не бачитимуть ніколи.

Виходить, і казковим хлопчикам, навіть таким, як грайлик Трататоля Сміюнець, буває іноді сумно. Бо і в них живе серце...

– Ну, здорові будьте, пригоди цієї не забувайте, – сказав лісовичок Боровичок. – Онде вас уже побачили, сюди біжать, – і лісовичок Боровичок торішнім листям накрився, зник.

А від школи вже бігли, помітивши їх, –

першою класна керівничка Пантера Ягуарівна, за нею директор Бурмило Михайлович, а за ними усі вчителі – і Бегемот Гпопотамович, і Жирафа Жирафіївна, і Мамонт Африканович, і Лисавета Патрикіївна, і Макак Макакович...

– Ой звироньки! Ой, це ж вони! Ой, це ж вони, школярики наші дорогі! Знайшлися!.. – заплакала від радості Пантера Ягуарівна, кидаючись обіймати їх.

– Знайшлися! Знайшлися! Знайшлися! – радісно закричали всі вчителі з самим директором на чолі. І теж кинулися обіймати їх. А Жирафа Жирафіївна на радощах обняла ще Мамонта Африкановича і поцілувала його у хобот.

А Мамонт Африканович обняв її хоботом за довгу шию і заплакав.

І директор Бурмило Михайлович Ведмідь заплакав. І Лисавета Патрикіївна теж. Дорослі люблять плакати від радості.

А Бегемот Гпопотамович забубукав у свою трубу, яка називалася красиво і урочисто – тромбон.

І вчителі зірвалися танцювати.

Мамонт Африканович танцював з Жирафою Жирафіївною і гупав так, що з дерев опадало листя. А Жирафа Жирафіївна підкидала свої довгі ноги так, що їх не було видно за хмарами.

Пантера Ягуарівна та Лисавета Патрикіївна вшкварили навприсядки гопака.

А вчитель фізкультури Макак Макакович виробляв таке, що якби суддівська колегія здумала зафіксувати його показники, то виявилось б, що він побив усі лісові рекорди – і по стрибках угору, і по акробатиці, і по художній гімнастиці.

Звідусюди вже бігли батьки й родичі, друзі і знайомі, і весь лісовий народ. Бо телеграфіст Дятленко з найвищої сосни вже давно стукав носом телеграму-блискавку, що складалася з одного лише слова «Знайшлися!».

– Знайшлися!.. Знайшлися!.. Знайшлися!
– лунало по всьому лісі.
– Ну, де ж це ви були, хорти б вас узяли?
– забувши про педагогіку, вигукнув нарешті крізь сльози Бурмило Михайлович Ведмідь.

І тоді виступили наперед відмінники Михайлик Ведмеденко і Раїска Мняу (вчителі завжди чогось більше вірять, коли виступають відмінники) і коротко розказали про всі їхні пригоди.

– Ах! Ах! – ахали і зітхали батьки й вчителі, родичі і знайомі, друзі й товариші, і весь лісовий народ.

І тоді, витираючи сльози, директор Бурмило Михайлович Ведмідь сказав:

– Ну, добре, відпочивайте, дорогі наші знайди, гуляйте, сил набирайте. Оголошую канікули на три дні!

Але тут Кося Вухань подивився на Колька Колючку, Вовчик Вовченко на Рудика Лисовенка, Боря Сук на Михайлика Ведмеденка, Раїска Мняу на Зіну Бебешко, Вірочка Вивірчук на Соню Лось, Хрюша Кабанюк на Косю Вуханя...

Подивилися вони один на одного, очі опустили і тихо сказали:

– Ми хочемо в школу...

Бо справді, коли вони побачили школу, вчителів, то раптом зрозуміли, як же вони скучили за школою, за уроками.

Я думаю, друже мій дорогий, ти зможеш їх зрозуміти.

Так же завжди буває: коли ти у школі, то так мрієш про ті канікули, так радієш, як не прийде іноді вчителька, і урок зривається, і можна погуляти... А коли влітку ти на канікулах, три місяці й не брався за ті підручники, гуляв, аж гай шумів, то так тобі чогось потім хочеться до школи, що й передати не можна, і не дочекаєшся ти того дня, коли задзвонить перший дзвінок і гостинно розчиняться двері класу, запрошуючи тебе...

Отож і не дивно, що нашим героям захотілося у школу.

Директор Бурмило Михайлович Ведмідь скривився, струшуючи сльозу, і розчулено махнув рукою: «От розбійники!»

– І того ж таки дня відновилися уроки в школі.

Так старанно, так сумлінно узялися вони за навчання, що вчителі тільки лапами роз-

водили. Дивина, та й годі!

Невтямки їм було, вчителям, що, може, в декого з учнів у глибині душі й ворушилася думка: «А Ледарило ж Дурандас лишився там, у своїй Павутинії, і, либонь, знову не спить, вийшов полювати, причаївся десь і чекає на ледарів – маленький, невидимий, але такий небезпечний із своїм вірусом-ледачирусом! Краще подалі від нього!» І така була тиша на уроках, така тиша, що чути було, як десь за вікном дзижчить у небі комар.

Але, як тільки деренчав дзвінок на перерву, такий одразу вибухав галас, крики і сміх, що хиталися стіни.

З таким запалом, з таким захопленням гралися вони у дворі, бігаючи у квача, стрибаючи у чехарду, ганяючи у футболу, що вчителів аж завидки брали. І думали собі вчителі: «Ех, шкода, що минуло дитинство і незручно вже отак гратися... А то б...»

І не бачили вони, що на шкільному подвір'ї, маленький, не видимий нікому, бігав грайлик Трататоля Сміюнець. І весело сміявся, і грався, і радів разом з усіма. А під дубом край галявини з-під торішнього листя визирав лісовичок Боровичок. І теж усміхався, радіючи. Він-бо дуже любив свій ліс і його мешканців.

І завжди дбав, щоб усі в лісі жили дружно, весело і щасливо.

Кубинська народна казка

Педро Злий та дід і баба

Хуан Скуштуйлиха був хлопець добрий і найнявся він до одних діда й баби, що мало не заморили його голодом. Тільки-но сядуть їсти, як дід каже бабі:

– Прибери, стара, миску, я вже наївся.

Баба забирала миску, і Хуан лишався голодний. А дід та баба йшли до себе в кімнату й наїдалися там від пуза.

Так воно і йшлося день у день, аж поки Хуан, ледь живий, пішов до свого брата Педро Скуштуйлиха та й каже:

– Педро, я не можу більше жити в людей, до яких найнявся, бо вони мене скоро голодом заморять.

І все розповів братові.

А брат у нього був чоловік від натури злий. От Педро Злий і каже Хуанові Доброму:

– Я сам наймуся до тих стариганів і добряче провчу їх.

Сказано – зроблено. Найнявся Педро до діда й баби. От посідали вони за стіл, а дід і мовив до баби:

– Забери, стара, миску, я вже наївся.

Баба хотіла вже була забрати миску, але Педро Злий і каже:

– А я не наївся.

Та й поїв усе, що було на столі.

Так він став робити щодня, і тепер уже дід та баба мордувалися голодом.

Одного дня бабі так захотілося їсти, що вона розпалила вогнище й хотіла була підсмажити маніоку. Та Педро Злий стежив за нею. Він схопив сокиру й почав бити обухом по вогнищу, примовляючи:

– Дивись, бабо, скільки я натовчу попелу! Оце стільки було в мого батька грошей – ціла купа золотих монет.

Вранці дід, змучений голодом, пішов на город, щоб попоїсти салати. Та Педро Злий почув його кроки й вибіг з дрючком у руці, вигукуючи:

– Віслюк у городі! Віслюк забрався в город! – І став лупцювати діда дрючком.

Отак Педро Злий поквитався з дідом та бабою за те, що вони морили голодом його брата Хуана Доброму.

.....

Маніок – тропічна рослина з їстівними плодами.

Загадки

Листя жовте облетіло,
Парки та сади укрило.
Та поглянь на гілочки,
Що горять, немов свічки...
Восени зачервоніла
Рясно-рясно...
(внпгдооД)

Чарівник прийшов у ліс,
Фарби, пензлика приніс.
У діброві та садочку
Стали жовтими листочки.
(чндшэоЖ)

Гостя наступна прийшла –
Фарби з собою несла.
В неї роботи чимало –
Золотом ліс фарбувала,
Сонечко вниз опустила
І павутинки пустила.
(ОсіО)

На дубочку я вродився,
На дубочку й оселився.
Восени я упаду
Та дубочком проросту.
(чрлгоуЖ)

Василина ГОЛОВЧУК

ШКІЛЬНИЙ ДЗВОНИК

На шкільнім подвір'ї галасує весела дівтора. І враз, як тільки почулися звуки шкільного дзвоника, – тиша. Це перший дзвінок не мого першого класу, а нового навчального року.

Перший урок проходить, як завжди: «Як провели літні канікули?» Всі учні вже розповіли, надійшла черга і до мене.

– Ну, Іванку, а що ти нам розкажеш? – звернулася до мене вчителька.

Я встав, оглянув весь клас і спокійним голосом почав:

– А що я можу розказати? На морі не був, у горах – тільки в нашій Магурі, за кордон теж не їздив. Одного разу я побував за межами нашого села, їздив до міста на ярмарок, звідки хотів купити пару дзвіночків для ягнят, яких випасав улітку. Коли я починав гратися з хлопчачками, то забував про них і вони відходили бозна-куди, приходилося потім шукати їх цілими годинами. Я й подумав, що буду чути дзеленькання дзвіночків і зможу відшукати їх швиденько. А на ярмарку мій батько зустрів друга свого дитинства, який вже кілька років проживав у місті. «Ну, що скажеш, друже? – звернувся він до батька. – Багато зібралось тут людей, не те, що в твоїм селі». Мені здавалося, що він хоче посміятися над нами, адже це вже не його село.

Батько спокійним голосом відповідає:

– Маєш правду, але, як то кажуть, «Багато народу, а людей мало», – махнув рукою на прощання і ми відійшли, залишивши його серед дороги. Він дивився нам вслід або, може, роздумував над почутими словами.

Однієї днини, купаючись у Тисі, я врятував сестричку мого друга, який залишив її на березі, а сам пішов купатися. Дівчинка подалася за ним у воду, посковзнулася, впала і вже не змогла піднятися, вода вхопила її. Я тоді саме прийшов на берег, побачив, що дівчинка

тоне, кинувся у воду і врятував її. Діти, які були на березі, почали галасувати, кричати, деякі повідомили її батьків. Батьки негайно прийшли і насварили друга за те, що він був неуважним, а мене назвали героєм і подякували.

У класі запала повна тиша. Діти уважно слухали мою розповідь. І враз почувся дзвоник – таким коротким здався нам перший урок.

Вчителька сказала:

– Бачиш, Іванку, як ти нас зачарував своєю розповіддю – довшою від всіх дітей, хоча й нікуди не їздив, як вони. А коли б ти був на їхньому місці і побував там, де бували й вони, то скільки уроків потрібно було б, щоб розповісти усе так захоплююче, як тільки ти вмієш?

І граємося, і вчимося!

«Друга пізнати в пригоді»

(Виховання дружби, взаємодопомоги)

1. Прочитайте (прослухайте) казочку про пригоду двох друзів:

Настала осінь. Була ще тепла погода. Два сусідські хлопці, Петро та Василь, які уважалися добрими давніми друзями, пішли в ліс по опеньки.

Як ішли вони стежкою, несподівано перед ними вийшов із кущів дуже великий і страшний ведмідь. Хлоп'ячі серця так закалатали, що, здавалося, повистрибають з грудей! Що їм робити? Василь, що ступав за Петром, будучи ніби захищеним, раптом стрибнув убік, поліз на дерево і сховався у листі. А Петро, перед яким ведмідь уже піднявся на задні ноги і ось-ось схопить його в «обійми», кинувся на землю, заплющив очі і – ні не дихає, наче неживий, бо чув від інших, що ведмідь до мертвих людей не доторкається.

Ведмідь опустився на чотири лапи, поліз над Петром, обнюхав і трохи оглянув його нерухоме обличчя, подумав, що хлопець мертвий, і спокійно пішов собі у ліс.

Тоді Василь зліз із дерева і запитав

Петра:

– Що казав тобі на вухо ведмідь?

– Він сказав, щоб я ніколи не дружив із такими, як ти, які самі тікають, а друга лишають у небезпеці, – відповів Петро і ступив на стежку додому. А Василь мовчав, і лише думав, що такої страшної пригоди, що показала, які вони у дійсності друзі, їм ще не траплялося.

2. Про справжнього друга когонебудь кажуть, що він «За друга і в вогонь скочить». Чи Василь був справжнім другом Петра, а чи Василя можна б охарактеризувати іншим прислів'ям: «Друга люби, а себе не губи»? У дійсності, як могли були б вийти хлопці з цієї небезпеки?

3. Який інший аспект справжньої дружби наявний у слідуючому прислів'ї: «Вірність друга двічі пізнати: коли ти попав у біду і коли твій друг став паном»?

4. Що виражає прислів'я: «За вірного друга дам і воли з плуга»?

5. Чому про справжнього друга кажуть: «Добрий побратим – чоловікові хліб»?

6. Хто ваші друзі і по чому ви це бачите?

7. Розкажіть неприємну (страшну) пригоду, в якій ви виявили дружнє ставлення до когонебудь.

Подав І. Ребошанка

Сторінка народознавства

Свято Покрови Пресвятої Богородиці

14 жовтня за новим стилем – свято Покрови Пресвятої Богородиці або, як кажуть в народі, Святої Покрови. «Покрова накриває траву листям, землю снігом, воду – льодом, а дівчат – шлюбним вінцем». В українських селах і досьгодні дотримуються давньої народної традиції справляти весілля після Покрови. Від Покрови і до початку Пилипівки – пора наймасовіших шлюбів в Україні.

В Карпатській Україні до Покрови остаточно поверталися всі пастуші отари з полонин і завершували останню мандрівку чумаки. Тому й казали: «Прийшла Покрова – сиди, чумаче, вдома».

Для того, щоб усі члени сім'ї були здоровими, на Покрову старша господиня брала вишитого рушника, що був над іконою Богородиці, і розвішувала його над входними дверима. Під ним ставали, як йшли до церкви, і проказували:

*Пресвята Покрівонько,
Перед твоїм кривалом
Голови схилиймо.
Прохаємо, Покрівонько,
Од лиха укрити,
Здоров'ячко наше
Знов нам обновити.*

На Покрову упродовж всього дня спостерігали за погодою: якщо з Півдня дув низовий вітер, зима буде теплою, якщо дув вітер із Півночі – холодною, із Заходу – сніжною. Коли протягом дня вітер змінює напрямок, то й зима буде нестійкою. Якщо на Покрову листя з вишень не опало, зима буде теплою, і якщо сніг не випав, то його не буде і в листопаді.

Цікаво, що в народі зберіглося повір'я, що у Пресвятої Діви є опікун Покров,

якого просили: «Батеньку Покров, накрій нашу хату теплом, а господаря – добром».

Для козаків свято Покрови було найбільшим і найзначущим святом. В цей день у козаків відбувалися вибори нового отамана. Козаки вірили, що свята Покрова охороняє їх, а Пресвяту Богородицю вважали своєю заступницею і покровителькою. На Запоріжжі в козаків була церква святої Покрови. В козацькій думі про Самійла Кішку співається:

А срібло-золото на три частини

паювали:

Первую часть брали, на церкви

накладали,

На святого Межигорського Спаса,

На Терехтемировський монастир,

На святую Січовую Покрову давали –

Котрі давнім козацьким скарбом

будували,

*Щоб за їх, встаючи і лягаючи,
Милосердного Бога благали.*

Відомий дослідник звичаїв українського народу Олекса Воропай писав, що після зруйнування Запорізької Січі в 1775 році козаки, що пішли за Дунай на еміграцію, взяли з собою образ Покрови Пресвятої Богородиці.

Козаки настільки вірили в силу Покрови Пресвятої Богородиці і настільки широко й урочисто відзначали свято Покрови, що впродовж століть в Україні воно набуло ще й козацького змісту і отримало другу назву – Козацька Покрова. З недавніх пір свято Покрови в Україні відзначається ще й як день українського козацтва.

Осінь

Слова Олеся ЛУПІЯ

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Allegro

Бі - жи до ме - не, діт - во - ра, дзвін - ка, сріб - но - го -
ло - са ! Вес - ни я рід - на - я сест - ра -
Ба - га - та, щед - ра - осінь, о - сінь.

Біжи до мене, дітвора,
Дзвінка, срібногоса!
Весни я рідная сестра –
Багата, щедра осінь.

Мою сестру ви, малюки,
Безмірно полюбили
За ясне сонце, за квітки,
За гай співучий, милий.

Я також вас розвеселю,
Не дам засумувати.
Пісні веселі я люблю,
Люблю потанцювати.

На мене вітер налітав
І обливав дощами,
Страшними зливами лякав,
Та я зустрілась з вами.

Віддам гостинці вам свої,
Всі груші, дині, сливи.
Зі мною, дітоньки малі,
Ви будете щасливі.

Розмаляй сторінку

Зроби власними руками!

Вироби із жолудів: кумедні совенята

Сьогодні пропонуємо вам зробити маленьких кумедних совенят із жолудів.

Що вам знадобиться:

- * Жолуді
- * Тонка повсть або кольоровий папір
- * Клей і пензлик
- * Ножиці

Хід роботи:

Крок 1:

Виріжте очі, дзьобики і крильця з кольорового повсту чи паперу.

Крок 2:

Наклейте частини тіла на жолудь, з якого попередньо зніміть шапочки.

Ваші кумедні совенята із жолудів готові!

Крок 3:

Виріжте гілки, квіти, листя або інші веселі прикраси для свого виробу.

Переклад Людмили Дорош,
джерело: bkids.typepad.com

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Вже жовтень. Жовтень. Ліси паленіють червоно-гарячим листям, сади осиротіли від плодів, ниви сіріють, очікуючи нового снігу, щоб навесні розбуйнити свіжим урожаєм. Тож, дорогі діти, відпочивайте за цей час. Та не цурайтесь домашньої роботи, а насамперед книжки. Бо читання збагачує вашу мову і духовне життя ваше теж. І мудрість ваша поглибшає. Тож зичимо вам міцного здоров'я. Хай вам щастить!

**Іванко Бобрюк, 6 років,
с. Луг над Тисою**

**Мірабела Марфіч, 8 років,
с. Луг над Тисою**

**Кароліна Влад – 7 років, Ана Ясінська – 5 років, Кароліна Піпчак – 7 років,
с. Водиця, Рахівський район, Україна**